

Előfizetési árak
 helyben, vagy postán küldve:
 Egész évre . . . . . 10 ft — kr.
 Félévre . . . . . 5 „ — „
 Negyedévre . . . . . 2 „ 50 „
 Egy hóra . . . . . 1 „ — „
Egyes szám 4 kr.

Alap szellemi részét illető minden köz-
 leny és szerkesztésért (Nagy-uj-utca
 1702. sz.) bérmentve küldendő.

Előfizethető helyben:
 Teleki K. Lajos könyvkereskedésében,
 és a kiadóhivatalban. (Nagy-uj-utca
 1702. sz. alatt.)

DEBRECZEN

A DEBRECZENI ÉS VIDÉKI FÜGGETLENSÉGI PÁRT KÖZLÖNYE.

MEGJELEN NAPONKINT PÉNTEK ÉS VASARNAP KIVÉTELEVEL.

Hirdetési díj:

Negy hasáboz peti sorát 5 kr. Nagyobb
 terjedelmű és többszöri hirdetések alkü
 szerint jutányos áron véltnek fel. Helyg-
 díj minden külön bejegyzésért 30 kr.

Hirdetést vagy reklámot magában foglaló
 újsónapság sora 50 kr.

Nyilttari közlemények minden peti sora
 50 krajczár.

Hirdetések fölvetésnek a szerkesztőség-
 ben és kiadóhivatalban. (Nagy-uj-utca
 1702. sz. a.)

Kéziratok nem adtnak vissza.

A férfi s nőnem társadalmi egyenjóság.

I.

(K. I.) A világ összes intézményeivel, erkölcsi törvényeivel egy feltartóztalan fejlődési folyamatnak van alárendelve, melynek temérdek ága, faja nem egyszerre, nem párhuzamosan, hanem egymást megelőzve, fokozatosan, meg-megkésve szokott lefolyni s egészen ez okozza azt, hogy míg a közérdek egyik-másik része a kielégítés, a betöltés momentumához hamarabb érne el, mint a többi: a társadalmi élet rendjében és egyensúlyában sokszor felpanaszolt zavar áll elő, mely kétségbe ejti az éppen e zavar nyomása alatt fejlődött és élő nemzedéket.

Hiába, a nemzedékek élete nem nyulik századokra, hogy a társadalmi részleges érdekek kiegyenlítésének lassu munkáját bevárhassa s éppen azért a türelmetlenség megbocsátható. Hány politikai, társadalmi, vallási, kultur és gazdasági érdekek küzdöttek meg az utóbbi századok és hány ily óriási kérdéssel kell meg-birkóznia még a jelen s jövő századnak, hogy valaha megvalósuljon az a majdnem álomszerű ideál, minél fogva a társadalmi összérdekek egész zóme rendezze s egyensúlyba hozza lenne!

Ilyen egyszerű kérdés többek közt a nők társadalmi egyenjóság.

Bámulatos, hogy ily nagy kérdések első megjelenése mint kuriozum, mint rögeszme, mint hatás vadászó fantázia szokott feltüntetve lenni. Az évtizedek roppant órló ereje, a kiáltó szükség kérelhetetlen, majdnem fenyegető szava és sok keserű tapasztalat végre is mind e kérdéseket előbb-utóbb sokszor és megújulva a felszínre hozzák. A kuriozum, rögeszme, fantázia kezd vesztetni nevelés, képtelen látszatából és a társadalomnak legtöbbször be kell vallania, hogy az idő az igaz, lerontja, a mi nem az.

Igy állunk a nők egyenjóságának kérdésével is. Nem ma, nem tegnap, nem is egy évtizeddel előbb pendítették meg először. Voltak lelkes támogatói a kérdésnek akkor is, mikor a társadalom még igazán nem volt reá szorulva arra, hogy ez ügynek komoly, gyakorlatias fontosságát méltassa. És temérdek — mondhatni túlyomó az ellensége most, midőn a nők egyenjóságának kérdését hasztalan gunyolják az élclapok, szindarabok, hiába

A „DEBRECZEN” TÁRCZAJA.

Erdély és az Alföld.*

Irtá: Sándor József.

A mikor az Alföld Erdélyben, vagy jobban mondva, megillető mérték szerint, Erdélyben is fog furdolni és nyaralni: Magyarország kulturális és politikai egysége előidézésének egy újabb hatalmas folyamata fog megindulni ezzel. A Kárpát-Egyesület létrehozatalánál első sorban ez a gondolat lebegett az alakítók előtt és tényleg ennek a folyamatnak s az ebből keletkező csere-viszonynak fölkelésére kell ez egyesületnek is főképen törekednie.

A természet egymásra utalta, egymásnak rendelte a sziklás, hegyes felvidéket és délkeleti felvidéket — a homokos, sikos nagy alföldi lapályt. Egyiknek ózonos tiszta levegője havasai és fenyves bérczei; — másiknak maláriás, mocsaras vidékei. — Egyiknek nagy ethnographiai egységes magyar néptengere: Erdélynek néprajzilag a legszomorubb és veszendőbb helyzete. Országárszánknek különösen iparüzésre hivatott természeti kincsei, vizei és olcsó munkaereje: másiknak határozott mezőgazdasági jellege. Az Alföldön tőke: itt emberanyag és fejlődő ipari szükségesség. — Erdély fellegvár, hadászati erősség, mely védi a meztelenül kitett rónaságot: a másik éléskamra, miként a mellkas erős bordáitól — a Kárpátok egész hegylánczatától — védelmezett sziv, mely táplálja az egész szervezetet.

Csodálatos, hogy az az élelnek érintkezés és forgalom, mely egykor a fejedelmek alatt a rosszabb közlekedési eszközökkel különösképen

* Az „Erdély” cz. folyóiratból.

kicsinylik társadalmi és politikai tekintélyek, bölcseszek, morálisták.

Hiába, a kérdést nem lehet elhallgatni, nem lehet elnémitani. Nem lehet megölni azzal a jelszóval, hogy csak frázis és hatás vadász, hogy csak beteges kedélyű fantáziák által kergetett ködkép, hogy csak belső tömörség nélkül való üres handabanda, mely néhány felszeg irányban nevelt női egyéniség, vagy feltűnni akaró férfi szereplők kedvencz témája.

Hasztalannak tűnt fel minden e kérdésre halmozott gyanúsítás. Hiába valónak bizonyult az a ráfogás, hogy a nőemancipáció a társadalmi, családi, sőt az erkölcsi kérend megbuktatására törő szellemi tulkapkodás.

Lehet, hogy fantasztikus észjárás volt akkor, midőn a nők emancipálása alatt nem azt értették, hogy a nőnek a nyomasztó társadalmi és önfentartási viszonyok között meg kell nyitni az utat és módot arra, hogy existenciáját az oly annyira megnehezített férjhez meneten kívül, ha ez neki nem sikerül, (és hány ily eset van!) más tisztességes uton is biztosíthassa. A kik az emancipáció alatt nem ezt értették, azok valóban fantaszták s valóban üldözendő szellemi tulkapkodást üztek, mert ezek az egyenjogúsítással nem a társadalmi létezhetőség egyensúlyának rendezését, de éppen felbolygatását célozták azzal, hogy a nők számára szellemi szabadság helyett oly erkölcsi szabadságot bájhasztak, mi még a férfiaknál is megrovandó társas erkölcsi kínóvós.

Hogy a mi felfogásunk értelmében való egyenjogúsítás kérdése valóban el nem ejthető, agyon nem hallgatható, sőt hogy e kérdés komoly fontosságát igazolja a következő intermezzo is, mely néhány év előtt az ág. ev. egyház budapesti közgyűlésén történt.

Az eset következők:

Dr. Roth pozsonyi orvos felfolyamodott az egyházkerületi közgyűléshez G e d u l i szuperintendens azon határozata ellen, mely szerint leányának az érettségi vizsga letehetése megtagadtatott.

A kérdés fontossága érdekes és nem kicsinyelhető vitára adott alkalmat. Első eset, midőn ily természetű kérdés méltó fórum előtt komolyan, behatóan méltatva lett. A szuperintendens ur nagy hatásra számított, midőn beszédében előadta azon meglehetősen czopfos nézetét, hogy

ő beteges állapotnak tartja azt, midőn a nők oly pályára törekednek, mitől őket a törvény és a társadalom (?) eltiltja. Ez az emancipáció kérdése. A nőnek az a feladata, hogy legyen jó anya, házi asszony stb. Szoknál fogva nem akarta megengedni az illető nőnek az érettségi vizsga letehetését.

Ezt a nézetet Fabinyi Teofil is erősen támogatta éppen azon érvekkel, hogy a nőt a családnak meg kell tartani stb.

Sajátságos, ezen urak azt hangoztatták, hogy a nőt a családi életnek meg kell tartani. Hogy a nőnek van nagyfontosságú hivatása, mely szerint asszony s anya legyen előle.

Itt a bökkenő! A nők tudják s érzik azt jól maguktól is, sőt aránytalanul túlyomó részük boldognak is érezné magát, ha azt a sokszor emlegetett és felhozott családi hivatást betölthetné, ha talán nem is szerelemből, sőt nem is vonzalomból, de legalább önfentartási érdektől utaltan férjhez mehetne. Nagy, túlyomó részük a szükségétől, a mindennapi élet gondjaitól üzve örömmel áldozna fel ábrándjait, illúsióit, örömmel feláldozná azt az álmod, hogy a házasság a szerető szívek frige s helyébe elfogadná azt az elvet, hogy a házasság a nőnek olyan pályá, mint a férfiak az életpályák ezer meg ezer neme.

Igen, de a nőknek, kik a férfiak mellett fettele számosak, csak is ezen egy pályá nyilik. S azt az egy pályát, a férjhez menettel elérniök nehezebb, mint a férfiaknak saját, szabadon választható pályáikat biztosítani. A férfi akkor lesz azzá, mi lenni óhajt, mikor akar. A nő, ha szegény, alig juthat el önfentartásának férjhez menéssel való biztosításához.

S itt kezdődik a kérdés társadalmi óriási fontossága, mit elhallgatni nem lehet. Azoknak az uraknak, kik a nőt a férjhez menettelre utalják s azt emlegetik, hogy tessék nekik asszonyokká s anyákká válni, nem jut eszükbe, hogy adott társadalmi viszonyaink között mily nehéz a leányoknak házassági frigyhez jutniök, komoly, szilárd alapu szerencsés házassági frigyhez. Mert hiszen az egyének és államnak is csupán az ily frigyekben lehet haszna. — A könnyelműen kötött frigyek az egyén és állam iszonyu kárára vannak. Azoknak az uraknak nem jut eszükbe, hogy hát hogyan és miként lehetne a nők millióinak elérni azt, hogy mind

főkötő alá jutva a családi körön belül elérje, mit elérnie kell, az önfentartás teljes biztosítását.

Könnyű azt mondani, hogy legyenek asszonyokká s anyákká. — De, ha nincs mód benne, hogy a leányok asszonyokká lehessenek, akkor gondoskodni kell, miszerint nyitassék ut és mód arra, hogy önfentartásukat más alapon is biztosíthassák.

Berlinben a közelebb lefolyt évek egyikén egy decemberi napon az aglegények »aglegény egyesület« létesítése czéljából gyűlést tartottak. A szónokok a nőlel élet mizériáit fejtegették, főkép azokat, melyeket a »szoba uraknak« kell az illető szobaadó asszonytól elszervezniök. Ezek ellen akartak klubot alakítani, hogy önzellemből szolgálják ki őket. Az elnök kijelenté, hogy az egyesület nem lesz ellensége a házasságnak, sőt örömmel kíséri a házassalándót a biztos kikötőbe, mert meg lesz az az elégtétele, hogy nem a nőtlen élet szenvedési kényszeríteték az illetőt a házasságra, hanem teljes meggyőződésből kapitulál, a mi most nem mindig van így! (Felkiáltások: Nagyon igaz!) Arra a megjegyzésre, hogy a férjhez menni vágyó nők agítálni fognak a klub ellen, egy öszbe borult feji aglegény kimondja: »Hagyják agítálni a hölgyeket, ipakát és napákat. Ne törődjünk velök. A férjhez menni vágyó nők úgy sem fognak felhagyni a reményvel, hogy a klub egy-egy tagját hálójukba vonhatják.« A többség a mellett volt, hogy a klubba csak 30 évet meghaladott embereket vegyenek föl, mert ezek nevezhetőek csak igazán aglegényeknek. Ezt a pontot különben függőben hagyták s az előmunkálatokra bizottságot küldöttek.

Még az ilyen természetű egyesületek is akadályul szolgálnak a leányok tisztességes házassági frigyének. Ezért is kell, hogy a szegény nők létfentartásukat biztosítva lassák. Mert ha létüket másként nem biztosítják, könnyen anyákká lehetnek a nélkül, hogy asszonyokká lettek volna s itt kezdődik a társadalmi viszásság zavarai, a min épen segíteni kell.

De térjünk vissza a Roth Ida ügyére. Érdekesnek tartjuk itt fölhozni azon érveket, miket a fenforgó kérdés tárgyálása alkalmával a nagy gyűlés egyik kiváló szónoka Győry Elek felhozott. Győry a többi közt föl- említi, hogy:

gyítő források elég alap erre, s a járás-keles nyomán új társadalmi és politikai élet is fog fakadni kiváltképen itten. A szívós alföldi lánson nemzetiségi tengert, nagyobbat mint alföldje egy tömegben, s a nemzetiségi lánson magyar erőt, mely nyelvére szívós mint az angol, s nemzeti öntudatával suggerál. Kiszámíthatatlanok ennek a kölcsönös megismerésnek nemzet-erkölcsi következményei. — Aztán a ki pénzét hágy it, annak nevéét és akaratát is szivesebben követik.

A székelységet önkéntelenül föl fogja keresztetni a rokonszenv, s furdókben tényleg legnagyobb gazdsága és előhaladottsága, továbbá a nép méveltsége, jó lelkülete, kedve s szorgalma és a közbiztonság. Eljön az az idő, midőn a társadalmi megismerés következtében nem lesz több székelý-kivándorlás, munka keresése egy idegen állam területén, mert a legerősebb államnak is erősebb erő az életérdek, a tőke vállalkozó kedve, értékesíteni fogja e népek esztét, erejét, szorgalmát, ügyességét s iparüzésre alkalmas természeti viszonyait.

A szászokhoz az érdeklődés, szép, tiszta városaik és a közeledés fognak látogatásra vonzani.

Érdekeség, fontosság tekintetében pedig van-e reánk nézve nevezetesebb az oláhságnak? Hiszen az az időki átmeneti állapota közepe a rendi állam idejéből készületlenül átöröklött ethnographiai s vele kapcsolatos nyelvi és politikai belső bajainknak nem épen ez a nép elem-e legfőbb tényezője? A székelységnek a régi Aranyosszékelý benyulót megérett nem épen az a néprajzi elem választja-e el az Alföld nagy magyar néptengerétől. Azok a felséges fenyvesek, gyönyörű források havasok, melyek a Kalotaszégtől Abrudbányáig és Zalatnáig terjednek, az anyáállamtól a mi chinai választófalunk. Ide nem hatol fel még a magyar cul-

tura, a magyar nemzetállam szelleme, de innen omlott le az izgatók nyomán 1783-ban s 1848-ban is a magyarságra a gyilkolás, pusztítás és testvéröldökés vad érzület. Itt veszett el, ágyuval és katonasággal legyőzhetetlen természeti kezelebe kerülve, Vasváry-Kovács; s ugyanígy járna itt ma is tulajdon hazánkban tulajdon fegyveres erőnk. Ez a belvidék hazánk földje közepette »hazunkban az a szög, a melyre legelőször akaszthatja a kozák a maga fegyverét.« Ezt a vidéket a turista-látogatással, nyaraló és üdülő telepek teremtésével, később ezek nyomán iparvállalatok és megfelelő közlekedés létrehozásával — el kell hordanunk, illetve megközelítésével, be kell vonnunk, le kell hoznunk a nemzeti és állami civilizáció körébe. Hiszen némely tudósaink szerint az itt lakó, ma már nem magyar, s 1783-ban s 1848-ban ellenünk dult emberek egy része egykor székelý telepes volt, s ruházatában öntudatlanul máig is őrizi emlékeket. — E vidékre nézve a biharmegyei Kárpát-Egyesület már teremtett egy őrszemet Bihar-Füreddel, a hová tényleg az Alföldről is kezdenek nyaranta felvonulni. — Ennek a pontnak megfelelőleg innenfelől kitűnő gondolat a Bethlen András gróf földmívelésügyi miniszter kezdeményezte hideg-szamosi nyaralóhely Reketón. Ezt az irányt folytatni kell, az ily pontokat szaporítani, s a közönséget vinni-vonni, csalogatni és ide vonzani.

Az Erdélyi Kárpát-Egyesület tagjait pedig, az életrelvőség megengedett minden tisztességes eszközével, első sorban az Alföldről és Budapestről kell toborzani. Csak meg kell találni és fölvilágosítani az embereket, s ennek érdekében irtam én is ezeket az igénytelen sorokat.

A kérdést nem valami csekély jelentőségű, izolált kérdésnek tartja. Azt mondják, — szólt, — hogy a nő ne törekedjen a férfakkal versenyezni a társadalmi pályákon, hanem legyen jó családjára. Ez igen szép, ha az élet-körülmény biztosítaná neki, hogy legyen az, a mivé akar lenni: jó családjára. De a társadalom jelen viszonyai s divatozó szokásai szerint a nő nem teheti ezt, hanem ott kezd élni s a társadalomban közreműködni, a hova dobják. Ha mi férfiak nem adunk a nőnek alkalmat, hatalmat, hogy becsületes önfentartást biztosíthasson magának, akkor ne panaszkodjunk azon tünényeken, melyek a nőt megbélyegzik s melyekkel ő megbélyegzi a társadalmat.

Ugyanazon gyűlés folyamán Pulszky Ágoston is beismerte, hogy a nőknek életfentartásuk biztosíthatása és nem hiu tetszelgés, vagy szédülés czéljából való teljes tanulási szabadsága egész Európát uraló nagy kulturális kérdés. Ő ugyan nem akarja ez ügyet alapjában megvitálni, de Roth Idának ő is megadni véli az érettség letehetésére való engedélyt.

A gyűlés magáéva is tette a két szónok által kifejezett nezetet s az engedélyt meg is adta.

A fentebbieket csak annak igazolására hoztuk fel, hogy a nők tanulási szabadságának kérdése már nálunk is egész komolyan fellepeven, nincs távol az idő, midőn a komoly társadalmi szempontból felfogott női egyenjóság is kopogtatni fog ajtónk előtt. És egész más kiadásban, mint eddig, egész más eszmékkel, más szereplőkkel, más célokkal. Megengedjük, hogy a régiebb idők nő-egyenjósítási törekvései léha aspirációk voltak, melyek valóban ellene törtek a társadalmi és erkölcsi közrendnek. De e most készülöben levő ilyenmő aspiráció magának a társadalomnak jöletére fog törekedni.

Oly küzdelem lesz, melyet ellenzéknek, sőt a társadalmat szerető embernek elnyomnia nem szabad.

Igaz volt Györy Eleknek.

Ha nem lennének oly társadalmi viszonyok, milyenek tényleg vannak, a melyeket megváltoztatni az emberiségnek nincs módjában, akkor még csak igazolva lenne az a kegyetlen elő, hogy a nőnek a családi élet korlátain túl ne legyen módja önfentartását biztosítani. Veszszene el, — ha neki tetszik. De mert megmáshíthatatlan társadalmi viszonyokkal kell számot vetnünk, vessünk számot magunkkal is és ne álljuk utját oly reformoknak, melyek a nőemet megmenthetik attól a borzasztó anyagi, szellemi és erkölcsőtársadalmi veszélytől, mely a családi élet kezdetének napról-napra megnehézülő módjai mellett őket és velök együtt

A JÓ ÖREG MIKOLAI.

Rajz a lengyel társadalmi életből.

Irtta: **Sienkiewicz Henrik**
(Folytatás.)

Még ma is emlékszem rája, midőn először jöttem bába az ünnepekre: a házban még mindenki aludott. Épen viradni kezdett, téli reggel volt és havazott. A csendet csak a gémes kut nyirkosága és a majorság kutyáinak ugatása zavarta meg. Az ablaktáblák be voltak zárva, csak a konyhában égett halvány fény, a mi a küszöb előtt összegyűlt havat is rózsaszínre festette. Szomorú voltam akkor, bánatos szívvel jöttem bába, mert első bizonyítványom nem a legjobb volt. Mielőtt beleszóltam volna az iskolai életbe, igen gyámoltalan voltam. Félttem apámtól, félttem Lajos páter szigorú vonásaitól és végzeteljes hallgatásától, mit utközben tanusított, mert ő jött el értem Varsóba. Épességem nem a legjobb kedvem volt, midőn hirtelen megnyílik a konyhaajtó és az öreg Mikolai a hidegtől veres orrával és a tálcán két párolgó eszéje tejszínrel a havon át igyekszik. Mihelyt engem megpillantott, felkiáltott: »aranyos, drága fiatal ur!« gyorsan a földre tette a talczát, mialatt persze mindkét eszéjét feldöntötte, aztán körülölelt, össze-vissza-szorított és csókolt. Ez idő óta már mindig »fiatal ur«-nak czimezett. De azért két álló hétig el nem tudta felejtani a feldöntött tejszín: »Szép nyugodtan viszem a talczát ép akkor kell jönnie. A legjobb időt választotta« stb.

Apámnak az volt a szándéka, vagy legalább megígérte, hogy a szépírásból és a német nyelvből kapott elégségesért tisztességesen megrak. De szándéka kivételében egyrészt sirásom és szent elhatározásom, hogy a második félben jobban összeszedem magam, másrészt az én edes mamámnak közbenjárása, de mindenké felett a pokoli zaj akadályozta meg, mit Mikolai csapott. Olyan mesterségről mint a szépírást, ő még soha életében nem hallott, — a német nyelv nem tudásáért járó büntetést meg épen hontentotta divatnak tartotta.

az össztársadalmat jobban fenyegeti, mint azok a hamis képek, miket az egyenjósításról oly előszeretettel nyujtanak annak ellenségei.

Mellettük az elfogultság és feltekenység beszél csak. Mellettük a gyakorlati tapasztalat, a bünkrónikák, a statisztikai kimutatások. És a társadalom lelkes szeretete.

A mindennapi rémesemények, ma itt, holnap ott lázas izgalmat keltenek folyvást a társadalom keretében. Egyik borzasztóbb a másiknál. Rettenetes jelenségek.

Sikkasztás itt, sikkasztás ott, sikkasztás mindenütt, naponta újabb.

Itt vérebén fetreng a könnyelmű vagy rossz lelkű bűnös. Amott a magára hagyott nő futkorász öülként kapkodva a levegőbe, mely egyedüli örökségül maradt rá. S az apró gyermekek éhségtől csordult könnyei átkot szórnak azon napra, melyen világra jöttek.

Mily sötét képek ezek!
És ilyenek tolnak elének mai napság leggyakrabban a hir futó szárnyain, mely borzadályt keltve mindenfelől.

A mi erkölcsi tekintetben még szomorúbbá teszi e dolgot, azon körülmény, hogy a sikkasztók kizárólag az ugynevezett értelmiség osztályából valók, kiknek aztán jobban is betudható a mások vagyonra iránti előszeretet.

Nem lehet jobban festeni anyagi és erkölcsi állapotainkat, mint a hogy élénk rajzolják e gyászos tények. A szegény ember, míg becsület érzetének fonalát tart, szenved s tűr, aztán elmegey lopni, hogy családja ehét csilapítsa. A »bágy ur« csuszik-mászik a hatalom zámolya körül s ha egyszer ugorkafára kap, ezrekig markol a tömött erszénybe.

Kiki onnan vesz, a honnan tud.
Valóban elmondhatjuk, hogy az isteni gondviselés ostroma utóltért.

Régen folyik már ez így. Nem most kezdődött, de csak napjainkban sokasodtak meg a bűnesetek. És ki tudja, meddig fog ez még így tartani?

Hajh, ennek nagy oka van. Ezerszer hordozzuk ajkainkon az elkárhóztató itéletet, de a gyakorlati életben elfeledkezünk arról s a baj forrása mindnyájunkban rejlik.

Borzasztóan el van terjedve köztünk a fényűzés. Kisebb-nagyobb mértékben e társadalmi kör benne van minden emberben. Terjed ez, mint a ragályos betegség. Egyik a másiktól kívánja meg, — hogy ő se legyen alábbvaló.

Gyermekünket már úgy neveljük, hogy kimeri előttünk mondani, mikép ő iskolába sem megy, ha oly öltönye nem lesz, mint a másíknak. Az ifjuságnak mindkét nemből több gondja van hajfürteire, vagy valami csillogó léseihez. Magam is hallottam az elvadult 18,000 ulanus ló historiáját, a mint ezek a leggyorsabb galoppban átugrottak a sorompókat, — berontottak Varsóba, úgy hogy ott azt hitték, hogy már az utolsó itélet napja viradt és szak meg szaz ember esett áldozatul, míg a lovakat elfoghatták. Más alkalommal már nem a cséplőknek, de nekünk az udvaron beszélte a következőket:

— Hogy jól harcoltam-e? Már miért ne harcoltam volna jól? Egyszer emlékszem, az osztrákokkal volt háborunk, A mint sorban állunk, előgrik egy hadvezér, persze az el-lentárból, az osztrákoktól és így szól: »Ha! Te vagy az, Suchowolski? Ismerlek! Ha csak téged megcsiphetnénk, vége lenne a háborúnak.«

— És az őrnagyot nem is említette? — kérdi az apám.

— Már hogynye! Hisz világosan megmondtam »téged és az őrnagyot.«

Lajos páter türelmét vesztve mondá:

— De hiszen úgy hazudol Mikolai, mint-ha fizetnének érte.

Az öreg homloka elborult és felpattant volna, de hallgatott, mert félt és tisztelte a papot és csak pár perc múlva folytatta:

— Ugyanezt mondta Siekluchi, a tábori lelkész is. Midőn egyszer az oszt rákóktól a huszadik, azaz az ötödik bórdom alá kaptam egy szuronydöfést, ugyancsak rosszul állott a világ. Hát! gondolám magamban, végre is meg kell halni, meggyóntam tehát a mindenháto istennek bűneimet Siekluchi lelkész előtt, ő csak hallgatott, hallgatott, végre felkiáltott:

»Nem félsz az istentől Mikolai, hiszen mindez merő hazugság.« — Mire azt feleltem: Meglehet, — de már nem emlékszem biztosan.

És kigyógyítottak?

És kigyógyítottak, igen gyógyítottak. — Volt is mit gyógyítani! Magamat gyógyítottam. Egy pohár pálinkába puskaport öntve, megittam, másnap oly egészséges voltam, mint vízben.

Nem gyóztam volna eléggé hallgatni e pombás adomákat és többet is írnék róluk,

talmi rongyra, mint életszükségletére. Pedig ezek képezik a társadalom magvait s ezekből nő fel a jó, vagy a rossz. Ha aztán az elkezdett alapon megy tovább tovább a férfi, nyakán ülve még a női hiúság is, akkor bizony soha ki nem fogunk a sikkasztási rémhírek-ből, sőt inkább napról-napra terjedni fog a egész társadalmat.

A mai társadalmi romlottságnak egyik jele az is, hogy most minden évben több-több válóper adja magát elő.

Hajdan nem volt ez így, mikor még az anya leányát gazdasszonyoknak és nem divatbábnak nevelte.

Tisztelet a kivételeknek! Elismerem, mi, hogy hölgyeink legnagyobb része a mai korban is jó családi nevelésben részesül. Még is látszik rajtuk. Meg lehet ismerni a jó nevelésű hölgyeket, kik, ha még nem kedvök szerint váio férjhez kötöttek is eltöket, bekével türik az annak könnyelműségéből kifolyó életbajokat is. Ellenben a rossz nevelésben részesült, elkényeztetett, nagyravágyó hölgyek a legártatlanabb, minden áldozatra kész férjet is megvetik, arra mindent rákálva, gyermekeiket is megutálva, eszeveszeten indítják a válóperet. A tapasztalat mutatja, hogy a legtöbb válóper a nők indítják. E körülmény is oda mutat, hogy a férjek békétörök. Ők eltűrnék nejük hibáját, de hát a válóperezni szerető hölgyek sokkal izgékonyabbak és nagyravágyóbbak, mintsem a férj jóindulata tanácsait eltűrnék. Ők szaladnak a válóperet indítani, pedig számtalan esetben a szegény, békétörő férjnek volna arra nagyobb indok.

Mind a ferde és elkényeztetett nevelés kifolyása ez. A mamákat éri ezért első helyen a felelősség.

Egyébiránt pedig a válóper alá jutó férfiak semmi körülmények közt nem menthető, mert mielőtt az oltárhoz állanak, mert nem bírálják meg az eljegyzett hölgyet? Nem a leendő hozományt kellene tekintetbe venni, hanem a hölgynek erkölcsét, szívjóóságát. Ha mindenki félre tenné a melleses járulékokat, bizonyára kevesebb lenne a válópörök száma. Mert a nem hozzánk illő, nagyravágyó, elkényeztetett, szeszélyes hölgyek pártában maradának s nem lenne velök semmi bajunk.

Kétséget nem szenved, hogy a nőnevelő-intézetek a szűrlők helyettesei; egy okos, jó anyának, ki leánykáját igazán szereti, ösmernie kell a növelde beleletét, szervezetét és célját. Valamint az iskolai nevelés, mely a gondjaira bízott gyermek helyes és józan kiképzését főczéljául tűzi ki, csak a szülők képviselőjében jár el: úgy a nőnevelő-intézeti ne-

lés is csak a szülői jog gyakorlata által felelhet meg magasztos rendeltetésének. A családi élet előképe a növeldei életnek s azért minél inkább megközelíti ezen eszményt egy-egy nevelőintézet, annál jobb, annál áldásosabb lesz működése.

Áll ez főleg a leánynevelékről, hol a növedékek jövő hivatásuknak megfelelő nevelésben részesülnek. A nőt már alkotásánál fogva fogékony, szelíd hajlamok és gyöngédség jellemzik. Milton szerint: »a nő a természet szép gyöngesége.« Önként következik tehát, hogy Istennek e remek műve csak szakavatott, hivatásuknak testestől-lelkéstől megfelelő nevelőnek, vagy anyák tapintatos és bölcs vezérelte mellett jövő rendeltetéséhez képest fejleszthető s azért, ha minden intézeti nevelésnek alapja csak a vallás-erkölcsi állület lehet, úgy főleg a leánynevelékről állitható ez. Ugyanis a vallásos érzelmek elhanyagoltával a magasabb és finomabb nevelés csak azt eredményezi, hogy a vétkek hajlamok a növedékekben annál több tápot nyernek s jobban előtörnek, mint talán a növelde falain kívül. Innen van, hogy ily nevelés gyászos következményei többnyire: a hiúság, tetszvágy, kaczerőség s a komoly foglalkozás kerülése stb., mihez sokszor kiállhatatlan tudakosság is járul, mely a rendszertelen s meg nem eméztett ismeretek halmozán alapszik. Fejük tele lesz ily leányoknak zavaros fogalmakkal, szívök egészen sivár marad, azon szív, melynek gyöngédsége oly érzékeny, fogékony, ogy erős.

A küzdelemre az élet viszontagságai ellen úgy is gyengébb lelki erőket jutottak neki osztályrészt, mi fogja tehát őt fentartani, megnyugtani szemben a keserű megpróbáltatásokkal, kivált egyenjósított viszonyai között. Mi eszközi szép reményeinek tartósságát, hitének s meggyőződésének erejét, ha nem a vallás? Ezért legyen tehát a nevelésben első és legfőbb tekintet a vallásra. Hisz főséges és általános rendeltetésünk az, hogy minél jobban megközelítsük az erkölcsi szépség és tőkely eszményét. Hogy a reáltudományok tömegéből, a házi ipar, s háztartásból stb. mit és mennyit keljen a leányoknak tanítani, megfelelő erre a tapasztalat az egyenjósítás után, a naponta jobban elharapódzó erkölcsi sülyedés s közéletlenség. Nem csekély feladata tehát a leánynevelésnek a társadalmat jámbor, istenfélő és munkás nőkké megajándékozni.

BELFÖLD.

Oláh tüntetés. Gyalunál oláh tüntetés történt. Vasváry Pálnak a napokban emelt emléket ugyanis a környékbeli oláh papok izgatására a felbujított oláhok szétrombolták.

ha Lajos páter, nem tudom miért tiltja Mikolainak hogy »ne bolondítsa a fejemet.« Szegény páter nem tudta, hogy minden ifjunak, kit a vihar csönés hazájából az élet zajos színterére dob, okvetlenül elbolondul a fejje áme ezt nem a vén szolgák elbeszélései hanem egészen más dolgok okozzák. Mikolai befolyása egyébként nem árthatott nekünk, mert az öreg ep ellenkezőleg aggodalmosan és szigorúan ügyelt előmenetelünkre. A szó leg-szorosabb értelmében lelkiismeretes ember volt. Katonai pályájából megtartotta a leg-szebb tulajdonságát, a lelkiismeretességet és megbízások teljesítésében a pontosságot. Emlékszem egy tételre, a midőn a farkasok isszonyu károkat okoztak nálunk, sőt nagyobb csapatokban még a faluba is beszentelenedtek. — Apám, híres vadász ember, általános hajtó-vadászatot szeretett volna rendezni, csakhogy felette szerette volna, ha szomszédunk, Pan Ustrzycki, ki híres farkaspusztító volt, veszi át a parancsnokságot. — Levelet irt tehát neki, előhivatja Mikolait és így szól hozzá:

— A pálinkabérlő a városba megy, — menj vele Mikolai, utközben leszálss Ustrzycban és az urnak átadod e levelet. De okvetlenül szükségem van a válaszra, válasz nélkül vissza ne jöjj.

Mikolai átvette a levelet és a bérlővel utra kelt. Estére a bérő visszajött, de Mikolai nélkül. Apám azt gondolta, hogy a szomszédnál meghál és másnap vele jön bába. Áme három nap is elmúlt és Mikolainak se hire, se nyoma. A házban általános a levertség. Apám attól tartott, hogy utközben talán farkasok támadták meg, és embereket küldött minden irányba. Keresték mindenütt, de nyomára se-solsem akadtak. Ustrycába is elküldtek utána, ott azt mondták, hogy itt volt ugyan, de az urat nem találta, mire tudakozódni kezdett, hogy hol van az ur. Aztán négy rubelt kölcsönözött az inastól és elment, — nem tudni hová. Hiába gondolkoztunk, hogy mit jelent-sen mindez.

(Folyt. köv.)

gyakorlata által felel-
leltetésének. A családi
életnek s azért minél-
eszményit egy-egy ne-
annál áldásosabb lesz

nyelvveldekről, hol a
lúknak megfelelő neve-
nőt már alkotásánál
hajlamok és gyöngéd-
erint: «a nő a termé-
Onként következik te-
mek műve csak szak-
stestől-lelkéstől megfe-
nyak tapintatos és bölcs
rendeltetéséhez kepest
minden intézeti neve-
las-erkölcsi erület le-
veldekről állítható ez.
nemelhanyagoltával a
nevelés csak azt ered-
hajlamok a növendé-
nyernek s jobban elő-
velde falán kívül. In-
lés gyászos következ-
ság, tetszvágy, kaczer-
vázás kerülése stb., mi-
tudakosság is járul,
meg nem emésztett isz-
szik. Fejük tele lesz i-
galmakkal, szívök ege-
szív, melynek gyöngéd-
konysága oly erős.

élet viszonyait ellen-
rők jutottak neki osz-
tót őt fentartani, meg-
serült megpróbáltatá sok-
tör viszonyai között. Mi-
nek tartósságát, hitének
et, ha nem a vallás?
relesen első és legfőbb
főnséges és általános
minel jobban megköze-
g és tökély eszményet.
tömegeből, «házi ipar,
és mennyit kelljen a
felel erre a tapasztan-
an, a naponta jobban elő-
edés s közlegületlenség
zhat a leánynevelésnek
stenfelő és munkás nők

OLD.
és. Gyalunál oláh
sváry Pálnak a na-
tát ugyanis a környék-
gatására a felbújtott

tudom miért tilt-
bolondítsa a fejemet.
a, hogy minden ifju-
s hazajából az élet za-
zenül elboldondul a fe-
szolgák elbeszélései
okozzák. Mikolai
m árthatott nekünk,
zoleg aggodalmasan és
betelünkre. A szó leg-
leküsméretes ember
megtartotta a leg-
lelküsméretességét és
a pontosságát. Emlék-
a farkasok isszonyu-
s, sőt nagyobb csapa-
beszemeltenkedtek. —
ember, általános hajtó-
na rendezni, csak hogy
a szomszédunk, Pan
aspasztító volt, veszi
— Levelet irt tehát
és így szól hozzá:

a városba megy, —
zben leszálls Ustrzyc-
e levelet. De okvet-
válaszra, válasz nél-

levelet és a bérlővel
visszajött, de Mikolai
ta, hogy a szomszéd-
vele jön haza. Amde
Mikolainak se hire, se
nos a levertség. Apám
ben talán farkasok tá-
reket küldött minden
nütt, de nyomára se-
ha is elküldték utána,
t volt ugyan, de az
tudakozódn kezdett,
tan négy rubelt köl-
elment, — nem tudni
nk, hogy mit jelent-

(köv.)

**A statisztikai hivatal új igaz-
gatója.** A Bud. Corr. értesülése szerint az
országos magyar kir. statisztikai hivatal igaz-
gatójává, az elhunyt Keleti Károly min. tanácsos
helyére Jekelfalussy József, min. osztálytaná-
csost, az eddigi aligazgatót nevezték ki.

A zágrábi választások. A községi
választások körül sohase folyt olyan szenvedélyes
agitáció, mint most, lévén e választásoknak
elsőrendű politikai fontosságuk. A Strossmayer
párt, a mely a legutóbbi képviselő választások
alatt formálisan visszavonult a politikai harc-
térről, most erősen küzd a kormány-rendszer
ellen, nehogy végképp elveszítse lába alól a
talajt. Minden eszközt fölhasznál, hogy ezt az
utolsó választást megmentsse a maga számára
s megtartsa a fővárost, mivel a vidéken már
mindenünnen kiszorította a Starcevicus párt.

**A visszakértült román memo-
randum.** Nagyszébenből távirják: A »Te-
legraful Român« jelenté, hogy a memorandum,
melyről a »Tribuna« mindig azt állította,
hogy azt a bécsi román küldöttség a császár-
nak átadta, az itteni alispáni hivatal utján dr.
Ratiunak visszaküldték.

KÜLFÖLD.

A kolera. A »Kölnische Zeitung« je-
lenti Pétervárról: A kolera feltarthatlanul
terjed tovább. Általában azt beszélik, hogy
csakhamar elkerülhetetlenül Moszkvában és
Pétervárott is föllép. Különösen Moszkva ve-
szedelmes járványveszék, mert tele van hal-
latlan piszokkal. Ha valahol esetleg rendza-
varás talál előfordulni, Moszkvában vagy Pé-
tervárott, a rendőrség azonnal s minden ki-
melet nélkül el fogja nyomni.

Tilos Oroszországba menni. Bécs,
július 25. A belügyminiszter utasította a lem-
bergi és csernovitzi országos hatóságokat, hogy
míg Oroszországban a kolera tart, tiltsák meg
a mezei munkásoknak az Oroszországba való
átmenetelt s akadályozzák meg a zsidók tö-
meges utazását a galicziai és bukovina »csoda
rabbihoz«.

A bepanaszolt Magyarország.
Bukaresből jelenti egy távirat, hogy a román
kulturliga szeptemberre meetinget hívott össze.
Memorandumot akar intézni az európai hatal-
makhoz a »magyarországi elnyomott oláhok
érdekében.«

Megcáfolt hír. A bécsi távirati iroda
illetékes helyről nyert felhatalmazás alapján
merőben koholtak nyilvánítja néhány lapnak
Bauer báró közös hadügyminiszter visszalépé-
séről szóló híret.

Határidő-naptár.

- Július 28.** Városi közgyűlés.
- Július 31.** Az iparos ifjuság önképző egyesületének közgyűlése.
- Július 31.** A közműves ifjuság táncvigalma a Margit-fürdőben.
- Aug. 1.** A zónai fő behozatala a közigazgatásban.
- Aug. 6.** Hangverseny a debreczeni színházi nyugdíjintézet javára.
- Aug. 6.** Dohánygyári munkások táncvigalma a nagyerdőn.
- Aug. 15.** Az építő iparosok faáru beszerzési szövetkezetének alakuló közgyűlése.
- Aug. 23.** Egyházkerületi közgyűlés kezdete.

Ujdonságok.

A minta anyós.

A napokban történt Debreczen közelében,
egy fiatal ember oltárhoz vezetett egy szép
kedves jó leányt. Az esküvő perczei eddigi ál-
lottak. A bájos menyasszony tolettjének utolsó
teendőivel volt elfoglalva, a boldog vőlegény a
szalomban várt drága kincsére. hogy mielőbb
a pap elé vezethesse és azután karjai közé
zarva a szeretett nőt, fölébe sughassa neki
akár csak mint valamely francia regényben,
Enfin seul! Végre egyedül.

A férfi elmereng. Gondol arra, hogy a
kedves feleséggel a mennyegző után beül egy
keskeny vasúti kupéba és elviszi a szép ba-
bát Italia kék ege alá, hogy ott élvezzék a sze-
relmes mézes heteket. De meglátszik a gon-
dolkozó férfium, hogy e csabot kép nem igen
van inyére; ő ki annyira szereti az otthon
kényelmét, heteken át idegenek között, kóbor-
olva, hurcolva egyik helyről a másikra élete
társát. E gondolat bántja őt, daczára a reá
várakozó boldogságnak.

E gondolatokban zavarja őt a menyasz-
szony mamája.

— Nos, kedves vőm uram — ugy-e meg-
engedi, hogy most már így szólíthatom —
miért oly komoly...?

— Oh drága mama! Oh nem is képzeli,
hogy félek én a nászutazástól. Remegve gon-
dolok a vasúti szerencsétlenségekre, hideg
futja át egész valomat, ha elgondolom, hogy
mily szállodákban, csupa idegen emberek kö-
zött kell majd eltölteni az időnket, hogy ho-
gyan kell az egyik vonatról le, a másik vo-
natra felszállani, hogy hogyan kell majd siet-
nünk, hogy soha sehonnán le ne késsünk. Az
a sok látni való kedves feleségem érdeklőde-
sét sokkal inkább fogja felkelti, mint én
magam, a férj. Én pedig azért házasodtam,
hogy a feleségem az anyém legyen... Oh ha
csak itthon maradhatnék! E kívánsággal zárja
be a vőlegény sóhaját.

— És mi tartja őnt ettől vissza? kérdi
a mama.

A vőlegény meghökken, e kérdésre aligha
várt.

Tudja — és itt megcsofolja a mama kezét —
mama, hogy a mi lakásunk is ebben a

házban lesz, a hol maguk laktak, és ha mi-
maradnánk, akkor ön drága mama — (és itt
ismét megcsofolja a vőlegény a mama kezét)
— leánya iránti gondozásból majdnem minden
órában előjönne hozzánk, hogy a kis feleségem,
hogy érzi magát. És kedves mama (megint
kézcsók) ön befogja látni, hogy ily szerelmes
fikzók mint én, mindig egyedül szeret lenni kis
feleségével.

— Hát csak ez a baj! szöli a mama és
titokzatos mosolylyal az ajkán elhagyja a
szobát.

... Az esküvő megtörtént. Meg volt az
elegáns ebéd is, melynek végeztével a most
már boldog fiatal pár lakosztályába siet, hogy
utrá öltözködjék.

Néhány percz múlva készek, de ki írja le
a férj ijedségét, midőn hirtelen belépnek a fe-
lesége szülei teljesen utrakészen föllözve. A
férjben hűlt a vér. Rémes gondolat futja be
agrájt. Ezek csak nem utaznak velünk! Kérdi
magában ezer aggodalommal.

A mama kiolvassa a gonosz ember lel-
keből a sötét gondolatokat és siet őt meg-
nyugtátni.

— Ne ijedjen meg drága vőm. Mi nem
önnel utazunk. Ön az előbb azt a kívánságát
fejezte ki, hogy itthon szeretne eltölteni a
mézes heteket, de nem meri ezt, mert fél töl-
lem... No, ne mentegetődjék. Ez így van.
Nos hát maradjatok ti itthon és majd helyette-
tek mi csináljuk meg a nászutat. Én és
férjem elutazunk Italiába.

A papa mosolyog és midőn látja, hogy
kedvenczének, az ujdonszült asszonykának is
tetszik az otthonmaradás eszméje, odaszól fe-
leségének:

— Mama, ne háborgassuk a fiatalokat.
Lásd, hogy mily türelmetlenek már. Egyedül
akarnak maradni... Menjünk már, mert kül-
lönben lekésünk a vonatról.

... És így lőn. Megesett a dolog, hogy
egy esküvő alkalmával, nem az új házaspár,
hanem az após, meg az anyós tette meg a —
nászutazást.

És most mondja még valaki, hogy nin-
csen jó anyós.

* Augusztus 2. A debreczeni csata
évfordulóján, aug. 2-án, hazafias ünnepélyt ren-
dez a főiskola lelkes ifjusága a honvéd-teme-
tőben és a főiskola előtti emlékkertben. — Az
ünnepély programja már meg van állapítva,
a különféle egyletekhez is elküldetett a meg-
hívó s a városi daleylet fölkeretett a közre-
működésre. A menet délután 5 órakor fog ki-
indulni a főiskolától a honvéd temetőbe. Al-
kalmi költeményt Jánosy Zoltán végzett
hittanhallgató irt, alkalmi beszédet Diós zegi
Mihály hittanhallgató tart, az emlékkertben pe-
dig Nagy Kálmán joghallgató fog szavalni.
Közben a városi daleylet énekel hazafias da-
lokot.

* Katonai lőgyakorlat. A helyben
állomásozó 3-ik honvéd gyalogezred f. é. aug.
hó 5 és 13-ik napján a Pallagon harcászati
céllöveszetet tartván, felhivatik a gazda kö-
zönség, hogy a vesélyeztetett téren a céllö-
vészet napjain a közlekedéstől tartózkodjék.
Debreczen, 1892. jul. 27. Mezőrendőrkapitányság.

* A kolera ellen a városi tanács
megtette a szükséges előzetes óvintézkedése-
ket. A kolera ugyan még távol van tőlünk, de
mindegyre közeledik Galiczia határai felé, azért
egyáltalában nem felesleges dolog, ha jó előre
intézkedünk. A városi tanács utasította a ren-
dőrseget, hogy a köztisztaság fentartásáról fo-
kozott erélyvel gondoskodjék. Az Oroszország
keleti és északi részéről érkező utasok öt
napon keresztül orvosi felügyelet alatt tartan-
nak. (Sokkal egyszerűbb lenne a határt egye-
nesen elzárni.) A kolera veszély kitérésének
esetére a kolera kórház orvosai Dr. Kell-
ner Elek, járvány-orvosokul az I-ső kerület-
ben Dr. Kempf József, a II-ik kerületben Dr.
Tudós Kálmán, a III-ik kerületben Dr. Sza-
lay Béla neveztettek ki. A vasuton érkező
utasok megvizsgálásával Dr. Dusóczky Pál,
Dr. Bük Géza, Dr. Benedek Ignác és
Dr. Nagy Kálmán bízták meg. A kolera-
kórház kellő felszereléséről is gondoskodás
történt s a lakosságot hirdményben fogják
figyelmeztetni, hogy minő elővigyázati rend-
szabályokkal éljen. Aggodalomra még ugyan
nincsen ok, de azért az elővigyázat nem árt,
mert a járvány elterjedését, illetve föllépését
mindenesetre csökkenti az, ha fészkeit meg-
semmisítjük.

*** Kossuth gróf Károlyi Gábor-
hoz.** Gróf Károlyi Gábor, ki e napokban veszt-
ette el nejét, a gyászeset alkalmából a követ-
kező levelet kapta Kossuth Lajostól: »Kedves
barátom! Elvesztette ön nejét, a ki behintet-
te az ön élete utját a szeretetnek virágaival s
megadta önnek a legbecsebb kincset, a mit az
élet adhat, a házi boldogságot. Legyen ál-
dott emlékezte! Ugy vagyok értesítve, hogy
gyógyíthatatlan, kínos betegség okozta halálát;
ha így van, neki a halál az volt, a mit úgy
szoktunk kifejezni, hogy »kisznevedett.« Igazuk
lehet, igazuk van a bölcselmek, a kik Platótól
kezdve az »ismeretlen bölcs elmének« szerző-
jéig az tartják, hogy nem adományul kapjuk
a végétől a létet, hanem csapásul; mert ha
megvonjuk a mérleget létünk örömei és fájd-
almi közt, a számvetés eredménye még a
legkedvezőbb esetben is mindig passzív; hát
én nem azt fájlam, hogy az, aki az ön éle-
tét a házi boldogsággal megfűszerezé, »kisz-
nevett.« Ő rá nézve a halál szabadság volt;

sohasem igazabb mint a gyógyíthatlan, kí-
nos betegség esetében az, a mit Napolyan
egy templom ajtaja fölbe bevésve olvastam:
»Aut pati, aut mori«; »vagy szenvedj, vagy
halj meg.« — Ő meghalt, hát megszűnt szen-
vedni, de olyan édesek a szeretetnek kapcsai,
hogy önnék, a ki őt elveszté, keservesen fáj,
tudom, hogy mennyire fáj; közel egy ember-
ölté ideje vonult el már ősz fejem fölött, a
mióta engem hasonló csapás ért s a seb, a
melyet szívemen lelkemen ejtett, még mindig
keservesen sajog szakadatlanul; s a bu, a bá-
nat, a lelki gyász, melyet lakótársammá tett,
velem fog lakni rideg hajlékomban halálomig.
Hát én értem, hogy mennyire fáj önnék a
vesztés; a legőszintebb hű baráti érzéssel
osztomozom fájdalmában; óhajtom, hogy az idő
balzsamos ujjai nagyobb hatással kezeljék az
ön szívének sebéit, mit nálam tevék; de az
időre bízva, a mit csak az idő adhat, vigas-
talgatni nem akarom, mert vigasztaladni nem
tudom; de megmondom önnek, miben keres-
sen enyhíté: a kötelességek lankadatlan telje-
sítésében, melyekkel az ember embertársának,
a polgár nemzetének, a hazafi hazájának tar-
tozik — Tartson meg, — ha nem resteli, —
engem, öreg hű barátját nagyabecsült jóindu-
latában, barátságában. Isten önnel! Kossuth.

*** A debreczeni színház nyugdíj-
alapja javára** Mándoky Béla által rende-
zett, aug. hó 6-dikán a »Bika« dísztermében
tartandó hangverseny műsora: I. rész. Nyitány,
előadja Rácz Károly és zenekara. A »sajkász«
Schubertől (versenydal), zongorakísérett mel-
lett éneklé a »D e b r e c z e n i D a l e g y l e t.«
A könyv, Rubinsteinől, éneklé Kocsis
Etel. — II. rész. »Écume de perles« grand etude
de concert, par Charles Voss, zongorán előadja
Friedmann Kornélia. — Nagy magándal »Aida«
operából, éneklé Dainoky Béni, a budapesti kir.
operaház tagja. »A gyáva« Rudnyánszky Gyula
költeménye, olvassa Katona Imre. Nagy ária Flot-
tow »Stradella« című operájából, éneklé Kocsis
Etel. — II. rész. »Suhog a szél«, dal, Zimay-
tól; éneklé a »Debreceni Dalegyelet.« — Ket-
tős, Erkel F. »Hunyadi L.« operájából, előadják
Kocsis E. és Dainoky B. La soucre, caprice par T.
Blumenthal; zongorán előadja Friedmann K.
Nagy magándal »Faust« operából; éneklé Dal-
noki Béni. — Visszaemlékezések, irta és fel-
olvassa Mándoky Béla. — »Keszergő leány«
Kovács Endrétől, éneklé Kocsis Etel. — In-
duló, előadja Rácz K. és zenekara.

* A milleniumi kiállítás. A nagy-
váradi kereskedelmi és iparkamara tegnapielőtt
határozott az országos kiállítás ügyében. Egy-
hangú megállapodása szerint a milleniummal
kapcsolatban tervezett kiállítást melegen óhaj-
tja. — A marosvásárhelyi kamara szintén egy-
hangulag mondotta ki, hogy a kiállítást meg-
tartani kívánja. A kamara Lukács Bélához üd-
vözlő tavrátot intézett.

* Kínai közmondások. Előkelő emberek egy
várost is felgyújthatnak, szegény ember még lámpáját
sem gyújthatja meg.

Könnyebb dolog meglátogatni barátainkat, mint
velők élni.

Mind a tíz ujjad nem lehet egyformán hosszú.
Jobb haza menni hálóért, mint a hal után a
tőha ugratni.

A vörö-orru ember, ha nem is részeges, mégis
annak tartják.

Tévedésből elfoghatnak, de szabadon nem bo-
csátanak — tévedésből.

A hivatalnokok sohasem botoztatják meg azt, a
ki ajándékokot hoz.

Okos asszony mindig ostoba férjét kap.
Az ember ezer tervet csinál a maga számára;
az ég csak egyet az ő számára.

Isten sohasem ver meg mind a két kezével.

* Öngyilkosság örültében. B.-Uj-
faluban egy szerencsétlen nő megrendítő vége
képezi közbeszéd és részvét tárgyat. E hó 25-én,
reggel fölakasztva, holtan találták Weisz Sán-
dornét, egy b.-sz.-mártoni lakos feleségét. A
szerencsétlen asszonyon már hetekkel ezelőtt
mutakoztak a buskomorság jelei. Hogy a bol-
dogtalan nőt szórakoztassák, átvittek B.-Ujfa-
luba, a család egy ottani rokonához. Weisz
Sándorné állapota itt sem javult. Egy sötét
pillanatában a szegény nő felkötötte magát.
A szomorú eset annyival inkább részvét-
keltő, mert az öngyilkos nő hét árva hagyott
maga után.

* Tüzoltók táncvigalma. A püs-
pök-ladányi önkéntes tüzoltó-testület saját pénz-
tára javára a Magyariak debreczeni zenekará-
nak közreműködése mellett 1892. augusztus
7-ik napján a »nagy gözmalom« kertj helyisé-
gében zártkörű társas vacsorával egybekötött
tánestélyt rendez, melyre czimzettet és csa-
ládját tisztelettel meghívja a rendezőség nevé-
ben: Kaczér Árpád főparancsnok. A vacsora
kezdete 8 órakor este. Táncz kezdete 9 óra-
kor este. Belépti-díj: személyenként 1 frt, csa-
ládjegy 2 frt. A társas vacsorában való rész-
vételi-jegy személyenként 80 kr. (Élkezni le-
het mérsékelt árak mellett.) Jó italokról a
rendezőség gondoskodik. Felülvezetések közsé-
gettel fogadtatnak és hirtlapilag nyugtáztatnak.
A társas-vacsorabani részvételt lehetőleg előre
jelezni kerjük. — Belépti és társas-vacsorai
jegyek Kaczér Árpád főparancsnok és Szűcs Já-
nos pénztárnoknál előre is válthatók. A ren-
d e z ő s é g.

* Ertesítés. A szatmárnémeti, ev. ref.
főgimnáziumban az 1892-93-ik évi javító-és
pótoló vizsgálatok f. évi augusztus 31-én,
szeptember 1-én és 2-án, a m a g a n v i z s g á-
latok szept. 1-én és 2-án fognak megtartani.

A beiratások szept. 3. 5. és 6. napjain esz-
közlöttek. Az isk. év ünnepélyes meg-
nyitása szept. 11-én lesz a szatmári ev. ref.
templomban.

* Tánczvigalom. A debreczeni kö-
műves ifjuság f. 31-én, azaz vasárnap, táncz-
vigalmat rendez a Margit-fürdő dísztermében.
A rendezőség nem kimél semmi fáradságot,
hogy a mulatság sikerét biztosíthassa s máris
megtett minden előkészületet, hogy a látoga-
tottnak legérkező tánczvigalmon a közönség a
lehető legjobban érezze magát.

* Hűtlen mosónő. Tegnap egy mo-
sónő azon háznál, hol megsogatót, egy arany
gyűrűt talált s azt a helyett, hogy kézhez szol-
gáltatta volna, elrejtette. A karosult panaszt
tett a rendőrségnél, mely megmozdította a mo-
sónőt s a keresett aranygyűrűt csakugyan meg
is találta nála.

A nők legbiztosabb fegyvere.

Az angol boldogtalanságában legboldo-
gabb, az íróni háboruban legbekéesebb, az
orosz akkor van otthon, midőn utazik, a né-
met akkor legszomjasabb, midőn iszik, a nők
pedig csak akkor nem beszélnek, midőn leg-
inkább szeretnek, hogy beszéljenek.

A nőknek családi életben használt nagy
fegyvertárában a szurós és csipős beszédek-
től egész a könyárokig és ajúlásokig egy
fegyver sem oly vesztőhöz, mint az, melyet kö-
zönségesen duzzogásnak nevezünk. Sírni és a
kis lábcsakákkal dobantani — ez a közön-
séges löfegyver; czivakodni, lármázni — ez
az ostromló készület; göresök, ajúlások, mig-
rairie — ezek a sugárgyűk és kartácsok; de
a duzzogás, ez az ellenség kiéheztetése. Van
már napernyő, van már esernyő, van villám-
hárító, van tűz- és jágkárbiztosító-társaság; de
duzzogás-hárító, — duzzogás-biztosító-társaság
nincs és nem is lesz. Egy duzzogó nő olyan,
mint az örökké cspegő eresz-csatorna, mely
a legszilárdabb türelmekövet is kivája.

Ha egy nő vagy szerető perel, csak fér-
jével perel: de ha duzzog: akkor duzzogása fér-
jének vagy kedvesének minden életemen tár-
gyára is kiterjed; duzzog ebével, lovával, ked-
vencz ételével, papucsával, még a pipájával is:
is: ha művészt, — duzzog szobroival, festmé-
nyeivel, szerepével, költeményeivel: duzzog el-
halt nagypapjával, borbélyával, tyuks zemorvo-
sával.

Ha egyébkor a nő 9 órakor buvik ki pár-
nája alól, akkor, ha duzzogni akar, már 7 óra-
kor kel fel, hogy minél többet duzzoghasson.
Ha duzzog az urnő, akkor a szobaczcicus is
mindent orrán és fogain keresztül mormog és
a szakácsné is abbreviatúrákkal és kezdőbetük-
kel él.

A beszéléshez a nőnek csupán négy szer-
vük van: a gégejök, a toruk, a nyelvük és a fogaik,
de a duzzogáshoz száz! Duzzognak karjaikkal, mi-
dőn azokat kifeszítgetik: lábaikkal, midőn el-
használt cipőikbe bujtatják azokat; hajjukkal,
midőn borzosan hagyják és még számtalan je-
lével a rendtelenségnek.

A perelésnek, lármának csak mégis vége
szakad, mert végre a legjobb tudó is kifárad;
de a duzzogáshoz nem kell sem száz, sem nyel-
sem tudó, duzzogni mindig lehet. A legdühösebb
szóváltásban, ha veletlenül tüsszentett a férj,
mintegy önkénytelenül ramondja a nő: »Egész-
ségedre váljék!« de ha duzzog a nő, megpu-
kadhát a férj, annyit tüsszenthet és neje még
sem szól csak egy kukkot is.

Akármit pereljen a nő, közbe-közbe
mégis csak kitekint a konyhába, megnézi,
hogy a jó töltött káposzta azokkal a kis kol-
bászakkal, miket férje úgy szeret, nem rom-
lik-e meg; de ha duzzog, akkor mindenről
megfeledkezik, akkor füstös a leves, kozmás a
főzelék, rossz a pecsenye.

Ha lármáz a nő, mégis vigasztalódhatunk
abban, hogy az ily rázkódások tisztítják a le-
vegőt és a szomszédok megszánunk bennünket,
míg ha duzzog, égig magasztalják azt a cse-
des, békés, kedves asszonyt, míg a férj e teljes
szélszében olyan helyzetben van, mint egy
zátonyra akadt hajó, mely se előre, se hátra
mozogni nem tud.

Közbányai sertesútlelet

A serteskereskedelmi csarnok jelentése.
Július 25.
a) Hízott sertes árak: I. Magyar első rendű: 1.
Öreg nehéz (páronkint 300—400 klgon felüli sulyban)
44.—45.—. 2 Öreg közép (páronkint 300—400 klg-
sulyban) 42.—42.50 3. Fialtel nehéz (páronkint 320
klgion felüli sulyban) —46.50— 4. Fialtel közép (pá-
ronkint 251—320 klg, sulyban) 47.—47.50 5. Fiata-
könyű (páronkint 250 klgmíg terjedő sulyban) 47.50
49.— 11. Magyar szedett: 6. Nehéz (páronkint 280
klgion felüli sulyban) 42.50—43.50 7. Közép (páronkint
220—280 klg, sulyban) 45.50—46.— 8. Könyű (pá-
ronkint 220 klgig terjedő sulyban) 47.50—49.— 111,
Szerbiai: 9. Nehéz (páronkint 260 klgion felüli sulyban-
46.—46.50— 10. Közép (páronkint 220—260 klg, suly-
ban) 46.—46.50— 11. Könyű (páronkint 220 klgmíg ter-
jedő sulyban) 47.—48.—. Sertes létszám: július 24
napján volt készlet 151,117 darab. A hízott sertes-
üzletirányzata: változatlan. — Hízaltni való
sertes 16.— 18.—, malacz (4—11 hónapos korban)
felhajtott 3617 drb.

Főszerkesztő: Szinay Gyula.
Felelős szerkesztő és lapkiadó: Kósa Barna.
Főmunkatárs: Dr. Bakonyi Samu.
(Szerkesztőség és kiadóhivatal: nagy-uj-utca 1702. sz.)

Férfi chifon ingek
 a hírneves Schroll-féle chifonból
 1 frt 90 kr, 2 frt 20 kr, 2 frt 60 kr

GALLÉROK,
 1 k és 2 e 1 s k,

NYAKKENDŐK,
 harisnyák, keztyűk.

Napernyők,
 esernyők.

Kész mosó gyermek ruháskákat,
Brassói posztók,
TRICOT
 Peruvien és Doskin.

SZABÓ LAJOS FIAI
 CZÉGNÉL.

(8) 97-

ad: 5631.
 1892.

Árlejtési hirdetés.

Debreczen sz. kir. város által előállítandó főreáliskola épület építési munkái felvállalására írásbeli zárt ajánlati verseny tárgyalás hirdetik.

A építési munkák következő összegekkel vannak előírányozva.

1., Föld, kőműves és cserepező munka	66141 frt 08 kr.
2., Acés munka	7622 „ 79 „
3., Beton és mozaik	4283 „ 93 „
4., Kőfaragó	5242 „ 35 „
5., Hengerelt vastartó, öntött vaslemez és csatorna rostélyok szállítása	9713 „ 36 „
6., Falkötő vasak	1932 „ 08 „
7., Bádógos munka	4574 „ 02 „
8., Padozat	3081 „ 09 „
9., Asztalos	7093 „ 16 „
10., Lakatos	5359 „ — „
11., Mázoló és szobafestő	3056 „ 49 „
12., Üveges	1728 „ 36 „
13., Vaskályhák szállítása	3043 „ 90 „
14., Cserép	635 „ — „
15., Szobrász munka	1808 „ 46 „
együtt	125,365 frt 07 kr.

A tervezet, költségcsatolás és feltételek a város mérnöki hivatalában és Meixner Károly műépítész ur irodájában Budapest Erzsébet kör-ut 24-ik sz. tekinthetők meg.

A felvállalni szándékolt munkának 5%-ját tevő óvadék készpénzben vagy óvadék képes értékpapirokban a f. évi augusztus hó 22-ik napjának d. u. 5 órájáig a város házipénztárába leteendő.

Az ajánlat 50 kros bélyeggel látandó el s benne világosan kijelentendő, hogy ajánlat tevő a tervezet, költségcsatolást és feltételeket ismeri, azokat elfogadja s a borítékon megnevezendő azon munkanem, melyre az ajánlat vonatkozik.

Az ajánlatok augusztus hó 23-ik napjának d. e. 10 órájáig polgármesteri hivatalnál adandók be s 10 órakor a város házhoz nagy termében nyilvánosan bontatnak fel.

Elkésve vagy kellő bánatpénz letétele nélkül beadott ajánlatok, továbbá azok, melyekben kétséget ébreszthető kifejezések fordulnak elő, figyelembe nem vétetnek.

A városi tanács fenntartja magának a jogot, hogy a beküldött ajánlatok közül tetszés szerint választhasson és esetleg a körülmények szerint új pályázatot hirdessen.

Kelt Debreczenben 1892. július 22.

A városi tanács.
 2-2.

(319.)

5556.
 1892.

Árverési hirdetés.

A városi törzsgyűlésből, a folyó 1892. évi augusztus hó 15-én délelőtt 9 órakor

10 drb marha

és pedig:
 6 drb különböző koru tehén (5 ezek közül idei üsző fiával).
 3. drb 3 éves üsző és 1 drb negyedéves bika, a helybeli baromvásártéren, nyilvános árverésen el fog adatni.
 Debreczen, 1892. július 25-én.

A városi tanács.

(318.)

2-2.

**Szöllő gazdák
 figyelmébe!**

Peronospóra ellen való
 permetezéshez
AZURINT

feloldva üvegszámra
 úgy **RÉZGÁLICZOT,**
 jegeczes **SZÓDÁT**

igen jutányos árban ajánl

Rickl József Zelmos.

(3.)

59

A városi tanács.
 2-2.

(319.)

Máriaczei Gyomorcsépek

nagyszerűen hatnak gyomor bajknál, nélkülözhetetlen és általánosan ismeretes házi és népszerű.

A gyomorbetegség tünetei: étvágytalanság, gyomorgyengeség, bűzös lehelet, felújtság, savanyu felbőgés, hasmenés, gyomorégés, felesleges nyálkiválasztás, sárgaság, undor és hányás, gyomorgörcs, székülés.

Hathatós gyógyszernek bizonyult fejfájásnál, a menyinyiben ez a gyomortól származott, gyomortulnevelési étellekkel és italokkal, giliszták, májbajok és hámorhoidáknál.

Emeltett bajknál a **Máriaczei gyomorcsépek** évek óta kitűnőnek bizonyultak, a mit száz meg száz bizonyítvány tanúsít. Egy kis üveg van használati utasítással együtt 40 kr., nagy üveg ára 70 kr. — Magyarországi foraktár:

Török József gyógyszerára
 Budapest. Király utca 12 sz.

A védjegyet és aláírást tüzetesen tessék megtekinteni!! Csak oly csépeket tessék elfogadni, melyeknek burkolatára zöld szalag van ragasztva a készítő aláírásával (C. Brady) és ezen szavakkal: „Valódiságát bizonyítom”.
 A **Máriaczei gyomorcsépek** valódián kaphatók.

Debreczenben: Mihálovits István, Dr. Rotschnek Emil, Tamassy Béla, Tóth Béla és Balázs Ödön; — **Ér-Mihályfalván:** Mátray István; **Diószegen:** Vaday L., Hadhaz zon: Farkas Ödön, Hosszu-Pályiban: Sárossy Imre, Kabán: Horváth Kálmán gyógyszerész 43-33.
 522.

Debreczenben: Mihálovits István, Dr. Rotschnek Emil, Tamassy Béla, Tóth Béla és Balázs Ödön; — Ér-Mihályfalván: Mátray István; Diószegen: Vaday L., Hadhaz zon: Farkas Ödön, Hosszu-Pályiban: Sárossy Imre, Kabán: Horváth Kálmán gyógyszerész 43-33.
 522.

Hazánk legkedveltebb savanyuvize

MOHAI **ÁGNES** FORRÁS

mely nemcsak a polgári körökben kedvelt, de utat tört magának a felsőbb és legfelsőbb körökben is.
 Cs. és kir. fensége

József főherceg asztalán rendes italul szolgál.

Kitűnő szolgálatot tesz az emésztési zavaroknál.

Gazdag szénsavtartalmu * A borsak színét nem változtatja
 Természetes ízét kellemessé teszi
 a mért is a vendéglős uraknak keverékül „Spritzer” előnyös szolgálatot tesz.

Ujabbán a homokos talajban termett savanykás borokhoz kiváló előnyöknek bizonyult az ÁGNES-forrás savanyuvize.

Vegyelmezve **Dr. LENGYEL BÉLA** egyetemi tanár
 úr által.

Ajánlva a bel- és külföld számos orvosi tekintélyei által főleg a lélegzési, emésztési és húgycső-szervek hurutos bántalmainál; hatásosan gyógyítja a Rhachitis-, görvély-, vese- és kövszény-bajokat, épügy használható a tagok csúszos bajainál, gyermekeknek meggyógyítja a túlságos gyomorsavany-képződést s fokozza az idegrendszer tevékenységét. Gazdag szénsav-tartalmánál fogva ezen üdítő savanyuviz a legkellemesebb izell bir s borral használva igen nagy keletnek örvend. — Konstantinápolyban, Alexandriában, legközelebb Fiumében is, ép úgy mint hazánkban, általánosan a kolera megbetegedés ellen praeservatív gyógyszernek bizonyult.

Friss töltésben az ország minden gyógyszer-tárában, fűszerkereskedésében és vendéglőjében kapható.

ORSZÁGOS FÖRAKTÁR
ÉDESKUTY L., cs. és kir. és szerb kir. udvari ásványvíz-szállító
 BUDAPEST, Erzsébet-tér 8. sz.

**Női-ruhaszövetek, gyapju voileok,
 mosó voileok, batist, zephir, atlas-szatin
 vásznak, kész fehérneműek,
 szőnyegek, függönyök, ágy- és asztalterítők**

SZABÓ LAJOS FIAI
 czégnél.

(171)

Leszállított árúk az egész idény alatt.

69-